

Jubileum DESOP Plzeň

???????????

Tentokrát se v čase posuneme do doby, kdy Dobrovolný Ekologický Spolek – Ochrany Ptactva (www.desop.cz), který provozuje již 25 let Záchranou stanicí živočichů Plzeň, ještě neexistoval. I přesto ale mezi řádky pozornější čtenáři postřehnou, že založení DES OP nebylo daleko a že i tyto dva příběhy z doby, kdy zima i v Plzni byla jako na horách, do našeho letošního cyklu vyprávění o této organizaci patří.

Píše se leden roku 1987, noční teploty se standardně pohybují mezi -15° až -20° C a dva kamarádi z bytovky na Doubravce, oba žáci základní školy, jdou jako obvykle na svou pravidelnou zimní obhlídku kolem řeky Berounky. Revír (jak tomuto úseku řeky říkájí) jim začíná na soutoku Berounky s Úslavou u kostela sv. Jiří v Plzni – Doubravce a pokračuje až k Bukoveckému jezu u bývalé Bukovecké papírny. Oběma jim je 13 let, mají rádi přírodu a společně se už od raného dětství pohybují výhradně na této lokalitě. Dál už opis z kroniky „Klubu RYSOVÉ“.

a začala plavat proti proudu, což bylo neobvyklé. Šli jsme tedy za ní. Najednou se začala hlasitě ozývat. Když jsme přišli na místo, uviděli jsme, že je zde za křovím na kamenitěm břehu přimrzlý mladý samec labutě. A tak se to opakovalo. Tentokrát to šlo trochu hůře, neboť některé kameny byly přimrzlé až ke kůži labutě. Přece jen se to však povedlo. Odstoupili jsme, ale samec si myslel, že je sále přimrzlý. Museli jsme ho popohnat, než pochopil, že je volný. Poté jsme mu dali nažrat. Po obědě jsme se k řece vrátili. Přemýšleli jsme, jak to udělat, aby labuť nepřimrzla. Udělali jsme to stejným způsobem jako předešlý rok. Za řekou bylo několik balíků slámy. Ty jsme naložili na „bobíka“ (bedýnka s lyžemi) a převezli na místo, kde se labuť shromažďovaly. Tam jsme slámu rozprostřeli na led. Za chvíli se labuť na slámě cítila jako doma. Jako první to přišel vyzkoušet starý samec. Spokojeně jsme odjeli domů.

Dva dny s velkým „D“

Sobota 31. 1. 1987

V sobotu 31. ledna jsme se jako obvykle šli podívat na krmítka a nakrmit labuť. Už z dálky jsme viděli, že se tam děje něco neobvyklého. A opravdu, sotva jsme přišli k řece, uviděli jsme, jak se jedna labuť pokouší vstát z ledu. Přiblížili jsme se k ní, a místo aby poodešla kousek dál, bezmocně zamávala křídly. Byla přimrzlá. Bylo to pochopitelné, neboť labuť, když vyleze z vody a sednou si na led, musí zákonitě přimrznout. Ihned jsme se dali do práce, chtěli jsme labuť odsekat. Postupovali jsme takto: Nejdříve jsme ji uklidnili a dali jí nažrat. Pak rychle přiskočili a jeden ji chytil a přitiskl křídla k tělu a druhý jí sevrhel zobák. Potom jsme ji začali opatrně odsekávat od ledu sekerou. Brzy byla labuť volná. Chvíli jsme ji ještě uklidňovali a pak rychle odskočili. Labuť se okamžitě zvedla. Dali jsme jí a ostatním nažrat a chtěli jít dál po proudu řeky. Odsekaná labuť však projevovala neklid

Pod ručně psaným záznamem a na několika dalších stranách kroniky je série amatérsky pořízených černobílých fotografií jak dvou kluků se slámou, tak čistících se labutí. Ke každé fotografii je uveden popis a škoda jen, že celou kroniku „Klubu RYSOVÉ“ mám už dnes jen v černobílé a ne zrovna kvalitní kopii.

Každopádně 90 % informací uvedených v této kapitole se opravdu stalo, ale je to zároveň i hodně emotivně zaznamenáno z pohledu dvou tehdy třináctiletých dětí. Dnes se při čtení bavím, jelikož se mi vybaví i spousta věcí, které kolega a kamarád V. Š. v zápisu do kroniky nezapsal. Pominu-li poznámky o uklidňování labutí, jejich krmení, samozřejmě nevhodným

↑
Najednou se ozvala
a místo aby šla
↓
Amica
sevrhla

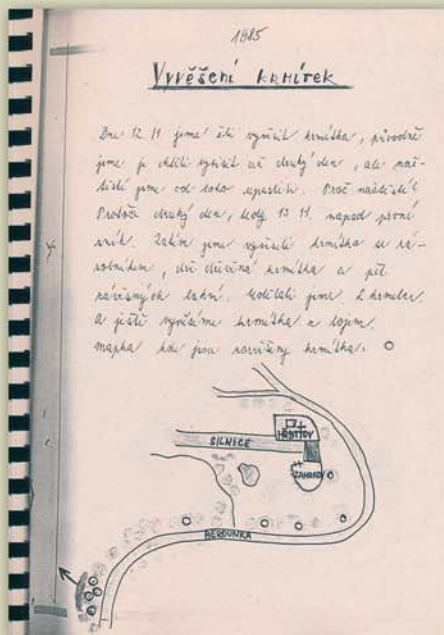
???????????

pečivem, popis téměř lidského, uvědomělého chování zvířat se záměrem upozornit nás na další přimrzlou labuť, včetně toho, že opravdu tenkrát ty labutě přimrzly, jelikož to byla všechno slabá mláďata, musím se pousmát.

Dnes bych tento příběh označil za zcela ojedinělý s tím, že to za celou mou třicetiletou kariéru byly opravdu jediné dvě z celkového počtu pěti přimrzlých labutí, které jsem kdy řešil. Navíc oba chlapce bych označil za přecitlivělé blázný, kteří nevhodně zasahovali do přirozeného přírodního výběru a navíc dávali divokým zvířatům naše lidské vlastnosti, což je úplný nesmysl a věc, kterou bytostně nesnáším. Zároveň si vybavuji, jak jsme tenkrát měli strach labuť vůbec chytit, všude jsme slyšeli, jak dokáže být nebezpečná, může přerazit křídlem nohu člověka a podobné nesmysly. Proto jsme také vždy od odsekané labuť rychle odskočili, uklidňovali je a podpláceli měkkým chlebem.

Neděle 1. 2. 1987

Druhý den v neděli 1. února jsme se opět vydali k řece. S potěšením jsme zjistili, že všechny labutě přenocovaly na slámě a nepřimrzly. Nakrmili jsme je a chtěli se ještě podívat na krmítka. Vtom jsme však spatřili kousek proti proudu na našem břehu volavku popelavou. O tom, že jich několik hnízdí v létě na druhé straně řeky, jsme věděli, ale na našem

???????????

břehu se nikdy neobjevovaly. Přiblížili jsme se, a volavka se chtěla zvednout a odletět. Nemohla však. Byla zesláblá a zmrzlá. Chtěli jsme ji tedy chytit. Jenže byla rychlejší a doplácala se do vody, kde ji začal unášet proud. Na řece plavaly velké kry a kousek za ohybem řeky se srážely a vytvářely ledové pole. Volavka byla tak zesláblá, že na ledové pole nemohla vylézt a hrozilo nebezpečí, že ji rozdrtí stále připlouvající kry. Naštěstí se jí podařilo nakonec vylézt na jednu velkou kru. Byla zachráněna. Avšak jen dočasně. Bylo jasné, že na ledovém poli zmrzne nebo uhynie hlady. V tomhle stavu už si nedokáže nic ulovit, to nám bylo jasné. Jenže jak se dostat k volavce? Zastavila se právě uprostřed ker. Přelézt k ní po krách, to bylo šílenství. Každou chvíli se některá kra potopila, jiná vynořila, navíc zde byl proud a velká hloubka. Nic nás nenapadalo. Nakonec Kája přeběhl přes plynové potrubí na druhou stranu a křičel a snažil se zahnat volavku na druhou stranu, kde byl silnější led a Kája schovaný v houštině. Jenže bezvýsledně. Volavka se ani nehnula. Kája se vrátil zpět. Byli jsme ztraceni. Volavku tedy nezachráníme. To by se musel stát zázrak. Zázrak se nedostavil, zato se však dostavil nápad. Začali jsme svazovat dlouhé klacky, aby vznikla dlouhá tyč, kterou bychom volavku zahnali na druhou stranu. Okamžitě jsme hůl udělali a na její konec přivázali kus látky.

Pomalou jsme tyč sunuli po ledu až k volavce. Na to zareagovala a okamžitě se začala přibližovat na druhou stranu. Na to jsme čekali. Okamžitě jsem běžel se starou dekou na druhou stranu řeky. Kája zatím na břehu křičel, jak nejmí víc mohl a tleskal rukama. Volavka celá vyděšená hledala úkryt na druhém břehu v křovinách. Když jsem tam přiběhl, byla už těsně u břehu. Rychle jsem k ní přiskočil a zamotal ji opatrně do deky, jen krk a hlavu jsem nechal vykukovat. Naložili jsme ji do bobíka a odvezli domů. Rozhodli jsme se, že ji odvezeme do zoo. Hned po obědě jel Kája s tátou s volavkou autem do zoo, kde ji nechali v péči zdejších zaměstnanců. Nemohli jsme to udělat jinak, neboť jsme neměli pro volavku prostor ani dostatek potravy. Odpoledne jsme ještě znovu vyjeli k řece. Zjistili jsme, že přilétly další tři labuť. Rozhodli jsme se, že přivezeme ještě další slámu. Při převozu balíků slámy se však stala nehoda. Vyjžděli jsme prudký svah a zlomili levou lyži bobíka. Slámu jsme však k řece dopravili. Naštěstí měl Kája ve sklepech ještě jednu lyži, a tak jsme ji vyměnili za zlomenou. Ještě obě znovu natřeme a nic nebude poznat. Mohli jsme však být s těmito dvěma dny naprosto spokojeni.

I tento příběh se opravdu stal, i když ne úplně všechno bylo do kroniky zapsáno. Například to, že kamarád Vláďa neběžel na druhý břeh řeky přes plynové potrubí jako já, ale riskl to po ledu, to tam raději ani nenapsal. Anebo to, že volavka hned jak ho viděla, odběhla zpět doprostřed řeky, přičemž Vláďa to nevydržel, skočil na led, běžel za ní a chytil ji až téměř na naší straně. Anebo to, že nás tam v nejlepším nachtal soused pan S. Šneberger, který tam náhodou venčil psa, odchyt viděl a málem nás tam oba zfackoval, protože se bál, aby se led pod Vláďou neprolomil atd. Na hraně byl i samotný převoz volavky a manipulace s ní. Při pohledu na fotografii, kdy ze staré deky kouká celá hlava volavky s nebezpečným zobákem na dlouhém krku, mi dnes běhá mráz po zádech úplně stejně, jako tenkrát běhal ošetřovatelce v ZOO, když od nás volavku přebírala. Naštěstí se nikomu nic nestalo a já jsem rád, že jsem se mohl s vámi podělit o zážitky, které alespoň mě dovedly až do dnešní doby. Příště už zase jarní téma bez ledu, sněhu a zimy.

■ Karel Makoň
DESOP Plzeň